

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ
Факультет «ДИЗАЙН СЕРЕДОВИЩА»

Кафедра «Архітектури»
Мальцев Олексій Олександрович
Центр зайнятості в складі субцентра р-на Іванівка
м. Харків

Кваліфікаційна робота на здобуття СВО «Бакалавр» зі спеціальності 191
«Архітектура та містобудування»

Бакалаврська робота містить результати власних досліджень.

Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Олексій МАЛЬЦЕВ

Керівник: Олександр КОЛЕСНІКОВ,
старший викладач.

Харків 2025

Зміст

Вступ.....	2
Актуальність.....	2
Мета.....	3
I. Науково-дослідницький розділ.....	3
1 Огляд вітчизняного і закордонного проектування об'єктів збіжних за Типологією.....	4
II. Містобудівні рішення.....	9
1. Характеристика існуючої ділянки.....	9
2. Функціональне наповнення району.....	11
3. Транспортна доступність.....	13
4. Оточуюча забудова.....	15
5. Містобудівна ідея.....	18
6. Техніко-економічні показники до ділянки забудови.....	19
III. Архітектурно-планувальні рішення.....	19
IV. Конструктивні вирішення.....	20
V. Теплотехнічний розрахунок.....	21
Список використаної літератури.....	22

ВСТУП

Дипломний проєкт присвячений створенню Центру зайнятості в районі Іванівка, м. Харків. Це сучасний суспільний простір, орієнтований на підтримку професійного розвитку, сприяння працевлаштуванню, проведення освітніх заходів, виставок та коворкінгової діяльності. Центр покликаний не лише виконувати адміністративну функцію, а й формувати платформу для комунікації між роботодавцями, шукачами роботи, майстрами ремісничих напрямків та представниками освітніх установ.

Архітектурна концепція базується на ідеї чотирьох окремих корпусів, функціонально пов'язаних між собою вузькими переходами. У центрі композиції розміщується виставкова зала як публічне ядро, що акумулює основні соціокультурні процеси. Просторова структура трирівнева — кожен поверх має висоту 4 метри, що дозволяє реалізувати як навчальні, так і презентаційні формати. Об'єкт розрахований на 300 відвідувачів та працівників, що передбачає значне функціональне розмаїття.

АКТУАЛЬНІСТЬ

Сучасні виклики післявоєнного відновлення України зумовлюють потребу в створенні нових багатофункціональних центрів, які поєднують адміністративну, освітню, виробничу та комунікаційну складову. Проблема працевлаштування, перекваліфікації та підтримки внутрішньо переміщених осіб особливо гостро постає в міських районах, де зберігаються занедбані або промислові території з втраченими соціальними функціями.

У процесі розвитку міста часто стикаються з проблемою неефективно використаних територій — так званих “пустот” міського середовища. Проблема деградації міських тканин є однією з ключових у сучасному урбаністичному дискурсі. У цьому контексті виникає необхідність переосмислення занедбаних територій з позиції нових функцій і ролей, які вони можуть відігравати в майбутньому місті.

Не дивлячись на негативні аспекти, такі пустоти є великим потенціалом щодо розвитку міста, оскільки відкривають нові можливості для покращення якості міського середовища. Поза проектом було розроблено концепцію створення нового транспортного кільця, яке допоможе звузити порожнечі навколо центру та надати нове життя для районів. Ідея передбачає створення нових субцентрів об'єднаних новим транспортним кільцем. Основою для дипломного проекту було обрано промисловий район Іванівка. Він є історичним районом міста Харків та характеризується великою кількістю промислових об'єктів (як діючих так і занедбаних), складів, невеликих приватних забудов та обмеженою кількістю громадських просторів. Район знаходиться поруч з центром та незважаючи на це, він сприймається поза межами органічної міської тканини. Саме це дає передумови для змін функції району та впровадження його в загальну структуру міста.

Проектом розглядається перспективний розвиток Іванівки, та було створено приблизний контекст майбутнього, який був необхідним для виявлення субцентрів. В ході аналізу який зазначено в розділі II, було вирішено розробити субцентр який складатиметься з окремих частин, які так само будуть зв'язані новим транспортним кільцем.

Район Іванівка, де розташована проєктована будівля, має змішану структуру забудови, де поряд з промисловими об'єктами та приватним сектором спостерігається дефіцит якісної громадської інфраструктури. Саме тому створення Центру зайнятості на цій ділянці виступає каталізатором трансформації району: активізує економічну, соціальну та культурну діяльність, формує нові маршрути взаємодії та покращує якість міського середовища.

Крім того, архітектура суспільних будівель повинна відповідати сучасним стандартам інклюзивності, гнучкості та стійкості. Застосування чіткої модульної структури, логіки відкритих зв'язків та функціонального поділу дозволяє адаптувати об'єкт до змінних потреб громади.

МЕТА ПРОЄКТУ

Метою дипломного проєкту є створення сучасного Центру зайнятості, який стане мультифункціональною платформою для професійного розвитку, комунікації та самореалізації мешканців міста Харкова.

Проєкт покликаний:

- Реанімувати занедбану ділянку в Іванівці шляхом створення якісного громадського простору.
- Інтегрувати функції працевлаштування, навчання, виставкової діяльності та коворкінгу в єдину архітектурну систему.
- Забезпечити доступність, зручну навігацію, комфортну логістику та сучасну інфраструктуру для 300 відвідувачів і персоналу.
- Розвивати міське середовище шляхом формування відкритих пішохідних маршрутів, зеленої зони та створення позитивного соціального іміджу району.

I. Науково-дослідний розділ

1. Огляд вітчизняного і закордонного проектування об'єктів збіжних за типологією

Архітектурні рішення завжди залежать від багатьох факторів, наприклад від міського та природного оточення, кліматичних умов країни в якому розташовується проєкт й інших аспектів. Врахування всіх цих аспектів дозволяє створювати функційну архітектуру, яка відповідає потребам суспільства, гармонійно вписується в середовище та слугує цінним внеском у розвиток міста.

В світовій архітектурній практиці є вдосталь рішень центрів зайнятості. Вони відображають різні концепції та підходи до проектування.

Вивчення різних архітектурних проектів центрів зайнятості сформувати уявлення про планувальні рішення, особливості типології та актуальні тенденції.

1. Impact Hub (Берлін, Німеччина)

Рисунок 1.1– Екстер’єрне рішення

Рисунок 1.2 – План першого поверху

Рисунок 1.3– Інтер'єрне рішення

Архітектура: LXS Y Architekten

Тип об'єкта: Центр самозайнятості, соціального підприємництва та коворкінг

Площа: $\approx 1\,400\text{ м}^2$

Особливості:

- Гнучке зонування простору: мобільні перегородки, трансформовані зали, кухня-ком'юніті.
- Велика частка відкритих просторів для неформального спілкування.

- В інтер'єрі використано натуральні матеріали (дерево, мінеральна штукатурка).
- Інклюзивність та сталі рішення: LED-освітлення, рециркуляція повітря, доступність для МГН.
- логіка спільного простору, адаптивні зали, матеріали, відкрита структура.

2. HubHub (Прага, Чехія)

Рисунок 2.1 – Інтер'єрне рішення

Рисунок 2.2 – Інтер'єрне рішення

Архітектура: Studio Perspektiv

Тип об'єкта: бізнес-інкубатор і центр фрилансу

Площа: $\approx 3\,000\text{ м}^2$

Особливості:

- Сучасний інтер'єр з акцентами кольору та ідентичністю бренду.
- Простори розділено на зони — open space, мітинг-руми, презентаційна зала, лаунж.
- Є окрема зона "think tank" для стартапів і креативних сесій.
- Скляні перегородки та прозорі коридори з'єднують функціональні блоки.
- прозорі зв'язки між корпусами, система open–close space, зонування за типом діяльності.

3. Youth Employment Service (Йоганнесбург, ПАР)

Рисунок 3.1– Екстер'єрне рішення

Рисунок 3.2– Інтер'єрне рішення

Архітектура: Local Studio

Тип об'єкта: Центр молодіжної зайнятості та професійної орієнтації

Площа: $\approx 2\,000\text{ м}^2$

Особливості:

- Побудовано на місці старої промислової будівлі — адаптивна реконструкція.
- Простора вхідна зона з виставковим холлом.
- Навчальні аудиторії поєднані з мікроофісами та бізнес-інкубатором.

- Використано бетон, метал, скло, зберігши індустріальну естетику.
- робота з індустріальним контекстом (актуально для Іванівки), центрування навколо спільного атриуму, функціональне поєднання навчання й практики.

II. Містобудівні рішення

1. Характеристика існуючої ділянки

Поруч з районом протікає річка Лопань, яка відіграє важливу роль у формуванні природного середовища та мікроклімату району.

Рельєф місцевості переважно рівнинний без значних пагорбів, що сприяє комфортному плануванні забудови. Сама ділянка проектування має невеликий природний ухил.

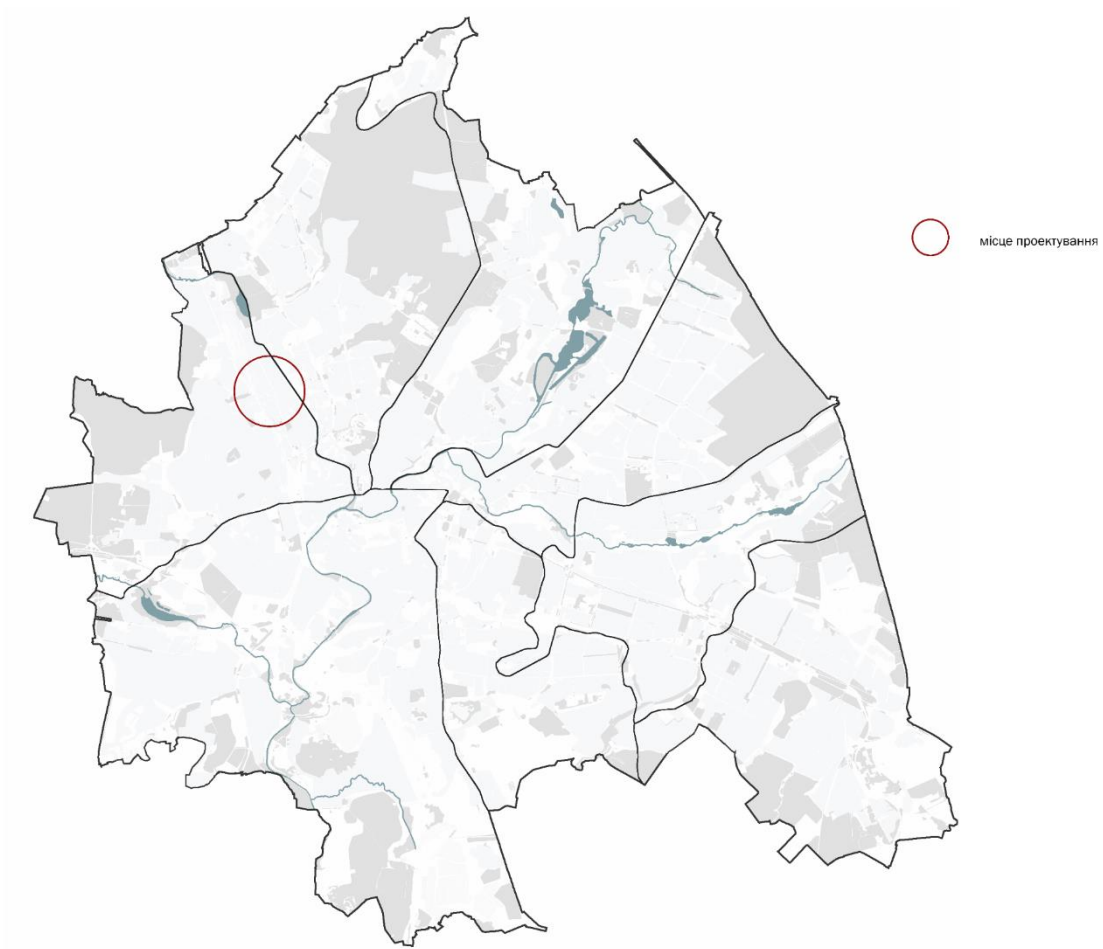

Рисунок 2.1 – Обраний район для проектування

Рисунок 2.2 – Морфологія

2. Функціональне наповнення району

Основним типом забудови в районі Іванівка є промислова та приватна житлова забудова. На території району розміщуються такі заводи та фабрики як: Харківський завод електроприладів, Харківська кондитерська фабрика «Бісквіт-Шоколад», Фабрика одягу, Завод з виробництва господарчих товарів та пресформ з пластмас та інші підприємства. Але не дивлячись на більш промисловий характер, в районі також розміщуються об'єкти соц. інфраструктури, а саме: 1-а Міська клінічна лікарня, поліклінічне відділення №3; дошкільний навчальний заклад №423; Харківське художнє училище. А також склади нової пошти та інтернет магазинів.

Рисунок 2.3 – Функціональна схема

Рисунок 2.4 –Морфологія забудови

3. Транспортна доступність та концепція оновлення району

Поблизу проектуємої будівлі, на відстані близько 224м, знаходиться зупинка трамвайного маршруту 1. Також на відстані 257м знаходиться зупинка автобусних маршрутів 40є, 250є. Через район проходить частина залізничного шляху Харків-Пасажирський — Харків-Сортувальний. Але найбільш поширеним методом пересування в цьому районі є за допомогою власних автівок, велосипедів та пішки.

Концепція реконструкції району Іванівка передбачає впровадження нового транспортного кільця, яке забезпечує ефективне сполучення з іншими районами. А також передбачається щільна житлова забудова у вигляді коливингу, що відповідає сучасним урбаністичним тенденціям.

Усі промислові споруди, а саме заводи, складські приміщення та заводи переосмислені для більш сучасного проектування.

Субцентр розділяються на 5 окремих частин по всьому районі та розташовані в безпосередній близькості до нового кільця, це забезпечує швидкий доступ до субцентрів як місцевих жителів району так і для жителів сусідніх районів.

За функціональним наповненням виділяються наступні субцентри:

1. спортивний субцентр з сучасною інфраструктурою для активного дозвілля та занять спортом як на відкритому повітрі так і в спортивних залах
2. торгівельний з великою кількістю магазинів та торгівельних просторів

3. центр зайнятості орієнтований на професійний розвиток
4. клуб сприяє соціальній інтеграції
5. виставково-художній для творчості та проведення різних виставкових заходів

Задля швидкого пішохідного та велосипедного доступу до центру міста проектом передбачені містки.

Присутність рекреаційних зелених зон покращить екологію району, підвищенню біорізноманіття, сприятиме формуванню комфортних умов для відпочинку та формуванню соціальної взаємодії.

Рисунок 2.5 – Транспортна схема

Рисунок 2.6 – Концептуальна реконструкція та впровадження нового транспортного кільця

4. Оточуюча забудова та фотофіксація

Ділянку з трьох сторін оточують приватні житлові будинки поверховістю 1-2 поверхи, з четвертої підприємством.

- межі проектуємої ділянки
- субцентр

Рисунок 2.7 – Ділянка проектування

Рисунок 2.8 – Фотофіксація ділянки

Рисунок 2.9 – Фотофіксація ділянки

5. Містобудівна ідея

Містобудівна ідея проєкту полягає у створенні багатофункціонального суспільного простору на території мікрорайону Іванівка, де довгий час переважали фрагментовані забудови та низький рівень громадської активності. Запропоновано активізувати порожню ділянку шляхом розміщення Центру зайнятості з відкритим публічним простором, що трансформує локальне середовище і формує нову точку притягання в районі.

Проект формує новий громадський осередок, що працює не ізольовано, а в тісному зв'язку з навколишнім контекстом. Чотири функціональні корпуси поєднані переходами та орієнтовані на формування внутрішнього дворику з виставковим ядром. Це дозволяє створити напіввідкритий пішохідний простір, зручний для прогулянок, неформальних зустрічей, мікроярмарків і творчих заходів.

Ділянка умовно поділена на публічну та функціональну частини. Вздовж вулиці Бессарабської передбачено зелений буфер з деревами різної висоти, який виконує роль захисного екрану від шуму транспорту. Паркова зона інтегрується у просторову композицію Центру, формуючи єдиний ландшафтно-архітектурний ансамбль, що об'єднує зовнішній простір із внутрішніми функціями будівлі.

Пішохідна логістика вибудовується за принципом наскрізної доступності — через відкриті проходи між корпусами формуються зручні зв'язки між кварталами, що підвищує прохідність ділянки та її цінність для мешканців навколишніх будинків. У результаті порожній фрагмент міського середовища отримує нову програму та соціальне навантаження, перетворюючись на активну частину міської структури.

III. Архітектурно-планувальні рішення

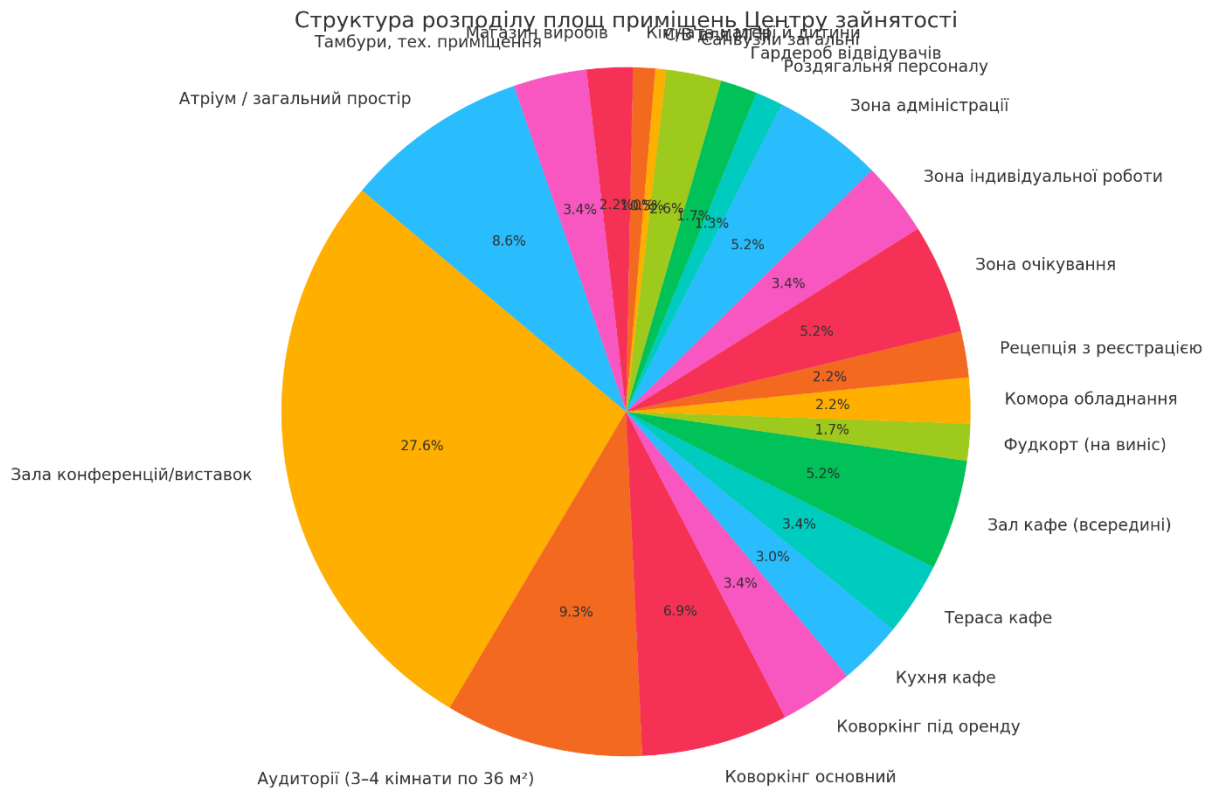
Центр зайнятості розрахован на 300 відвідувачів плюс робочий персонал, складається з чотирьох корпусів та має три поверхи

Центр зайнятості складається з чотирьох корпусів кожний з яких відповідає за свою функцію, в центрі корпус реєстрації та зали очікування, на другому поверсі виставкова зала для конференцій, навколо центрального сляного корпусу знаходяться три останні корпуси з функціями пошука роботи, навчання, роботи з відвідувачами, коворкінг, адміністрація, архіви. Сценарій руху по території центру організовано наступним чином: Відвідувачі центру можуть розміститися у зоні очікування, щоб підготуватися до співбесіди. Для пришвидшення руху по центру відвідувач може спитати у реєстрації, який від послуг йому потрібен. Тоді відвідувач рухається у глиб центру і потрапляє до реєстратури. Столи поділені за видом послуг, якщо мова йде про невеликий колектив, то відвідувачів реєструють як колектив та окремо кожного. Після отримання консультації відвідувач потрапляє у зону очікування, де може піти до колективу майстерні або чекати. У зоні для індивідуальної роботи з клієнтами проводяться індивідуальні консультації, співбесіди, складання договорів під оренду просторів у будівлі, інші види послуг, пов'язаних з працевлаштуванням.

1. Функціональна структура

№	Назва зони	Орієнтовна площа (м ²)	Примітки
1	Зала конференцій/виставок	320-400	1 м ² /особа + сцена
2	Аудиторії (3-4 кімнати по 36 м ²)	108-144	По 12-15 осіб на кожну
3	Коворкінг основний	80-120	20-30 людей
4	Коворкінг під оренду	40-60	Для мікробізнесів

5	Кухня кафе	35–50	По ДБН та гігієнічним нормам
6	Тераса кафе	40–60	Відкрита зона
7	Зал кафе (всередині)	60–80	1,6–2 м ² /відвідувача
8	Фудкорт (на виніс)	20–30	
9	Комора обладнання	25–40	Для техніки/стендів
10	Рецепція з реєстрацією	25–35	Включає охорону
11	Зона очікування	60–80	0,3–0,5 м ² /особу
12	Зона індивідуальної роботи	40–60	5–6 кабінетів
13	Зона адміністрації	60–80	Кабінети + мітинг-рум
14	Роздягальня персоналу	15–25	Камери зберігання
15	Гардероб відвідувачів	20–30	0,08 м ² /особу
16	Санвузли загальні	30–50	Ж/Ч + для МГН
17	С/В для МГН	6–10	1 на кожному поверсі
18	Кімната матері й дитини	12–16	По ДБН інклюзивності
19	Магазин виробів	25–40	Бутик/кіоск
20	Тамбури, тех. приміщення	40–60	
21	Атріум / загальний простір	100–200	Можна включити виставки

IV. Конструктивні вирішення

Фундамент. Для будівництва було обрано стовпчастий фундамент з залізобетону. Такий вибір фундаменту зумовлено низкою переваг, а саме: відносною економічністю, швидкістю встановлення та невеликим обсягом земельних робіт.

Каркас. Для несучої конструктивної системи було обрано монолітний залізобетон ригельний та безригельний залежно від зонування. Сітка колон 8000x8000мм. В центральному корпусі використовується структурне металеве перекриття висотою, яке забезпечує потрібну жорсткість при значних прольотах.

Стіни. До складу стін входить цегла 120мм та пінополістирольний утеплювач. Тепло-технічний розрахунок наводиться нижче.

Перекриття, сходи. Перекриття виконано з монолітного залізобетону 240 мм та оздоблення 60 мм. Основні - виконані з монолітного залізобетону, розмір сходинок складає 150х200мм.

Покрівля. Плоска, двох типів - 350мм.

Список використаної літератури

ДБН В.2.2-9:2018. Громадські будівлі та споруди. Основні положення.

ДБН В.1.1-7:2016.

ДБН В.2.3-15:2007. Вулиці і дороги населених пунктів.

ДБН В.2.2-40:2018. Інклюзивність будівель і споруд.

ДБН Б.2.2-12:2019. Планування і забудова територій.

Закон України «Про архітектурну діяльність».

Закон України «Про зайнятість населення».

Офіційний сайт Державної служби зайнятості України:
<https://www.dcz.gov.ua>

LXSY Architekten. Impact Hub Berlin. \[Електронний ресурс] —
<https://www.lxsy.de/projekte/impacthubberlin/>

Studio Perspektiv. HubHub coworking. \[Електронний ресурс] —
<https://www.perspektiv.cz/hubhub-prague/>

Local Studio. YES Youth Employment Service. \[Електронний ресурс] —
<https://www.localstudio.co.za/projects/yes/>

Ціпіна І.В. «Суспільні простори в структурі сучасного міста», Вісник НУ
"Львівська політехніка", 2021.

Нікітченко М.А. Архітектурні особливості центрів зайнятості як типології.
Київ, КНУБА, 2020.

Глібова О.С. Стратегії ревіталізації занедбаних міських ділянок.
Архітектурний альманах, 2022.